

Микола МАТІЇВ

ПРИНЦИПИ УКЛАДАННЯ «СЛОВНИКА ГОВІРОК ЦЕНТРАЛЬНОЇ БОЙКІВЩИНИ»

Бойківщина здавна цікавила вчених, роботи яких присвячені історії заселення, описові ментальності мешканців, їхньої культури, традицій, особливо – мовного багатства. Лексика найдавнішої етнічної групи, яка в основному побутує у Львівській області і на невеликій території Івано-Франківської та Закарпатської областей [1: 28], потребує подальшого дослідження, оскільки значна її частина ще не зібрана.

Праця М.Й. Онишкевича «Словник бойківських говірок» [2] є найповнішою реєстрацією лексики жителів Бойківщини. Сюди ввійшли матеріали з різних словничків, «Записок Наукового товариства імені Шевченка», літописів, монографій, етнографічних збірників, історичних джерел та матеріали зібрані самим М.Й. Онишкевичем. Усього паспортизовано 220 сіл. Зроблена спроба подати максимально говіркові слова, але, як зазначив сам автор, не всі населені пункти охоплені з однаковою повнотою. Зрозуміло, що виконати таку величезну роботу і не під силу одному дослідникові. Потреба дозібрати слова, відсутні в «Словнику бойківських говірок», давно назріла.

З метою повнішого охоплення лексики говірок, досліджуємо частину Бойківщини, а саме: її центральну територію. Автор «Словника говірок центральної Бойківщини» особисто вивчав мову жителів сіл Сколівського району Львівської області протягом 1984-2001 років і зафіксував додатково близько 3,5 тис. слів. Хоча матеріали ще поповнюються, однак завершений пропонований словник не може претендувати на вичерпну інформацію.

І Реєстр словника. Основою для розрізнення говіркових слів і нормативних літературних послужив академічний 11-томний «Словник української мови» [3].

До «Словника говірок центральної Бойківщини» ввійшли:

- а) слова, які відсутні в «Словнику бойківських говірок»;
- б) слова, тлумачення яких М.Й. Онишкевич подав під знаком запитання;
- в) слова, які в згаданому словникові записані з іншими чи частковими значеннями;
- г) деякі слова з фонетико-морфологічними, акцентними особливостями, які відрізняються від поданих у «Словнику бойківських говірок»;

г) слова, які фіксуються в «Словнику української мови» як діалектні, але без позначки *бойк.* (бойківське);

д) слова, які вживаються в обстежених говірках із іншим значенням, ніж у літературній мові;

е) слова, які відрізняються від літературних відповідників граматичним значенням;

є) слова, які вживаються у розмові дорослих із малими дітьми або в мовленні самих дітей;

ж) деякі слова, які наводяться як літературні у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» [4];

з) говіркові фразеологічні вирази, порівняння, словосполучення.

Багатозначні слова подаються тільки тоді, коли серед усіх значень хоч одне відрізняється від літературного.

II Структура словникових статей. За реєстрованими словами, які розташовані в алфавітному порядку, подаються записи слів спрощеною фонетичною транскрипцією. Далі додається:

а) морфологічна інформація, яка виділяється курсивом (крім закінчень іменників, прикметників, дієприкметників і дієслів). При іменниках подається форма родового відмінка однини і вказівка на рід; при іменниках, що вживаються тільки в множині, дається позначка *мн.*, ця ж ремарка подається при тих іменниках, які вживаються переважно в множині, а в дужках наводяться іменники в однині; при прикметниках і дієприкметниках подаються закінчення жіночого та середнього родів; при дієсловах подаються форми 1-ої і 2-ої особи однини теперішнього (майбутнього) часу; при дієсловах, що не мають практично 1-ої та 2-ої особи однини теперішнього (майбутнього) часу, наводиться лише форма 3-ої особи однини; при безособових дієсловах – форма 3-ої особи однини.

Після особових форм дієслів позначається їхній вид – *недок.* (недоконаний) або *док.* (доконаний).

Видові пари дієслів наводяться в одній статті. Вихідними є форми недоконаного виду, а дієслова доконаного виду вносяться до реєстру за алфавітом із посиланням на відповідні дієслова недоконаного виду. Цей принцип поширюється і на дієслова зі значенням підсиленої дії;

б) наші тлумачення реєстрових слів без лапок і дужок, значення багатозначних слів, які фіксуються і в словнику М.Й. Онишкевича, в одних скісних дужках */.../*, тлумачення тих багатозначних лексем, які є в академічному «Словнику української мови», у двох скісних дужках *//...//*, а якщо слова під ремаркою *діал.* – ремарка зберігається *//діал...//*, пояснення слів, наявні у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови», у трьох скісних дужках *///...///*.

в) уривки зв'язного мовлення, коломийки, прислів'я, приказки, які ілюструють укладені матеріали.

При займенниках, числівниках, прислівниках, прийменниках, сполучниках, частках, вигуках подаються відповідні скорочення: *займ., числ., присл., прийм., спол., част., виг.*

Позначки, які застосовуються в словнику, інформують про оцінну характеристику слова та належність до спеціальної галузевої лексики.

Слова-омоніми подаються в окремих статтях із позначкою біля слова арабськими цифрами.

Фразеологічні вирази, порівняння, словосполучення подаються в алфавітному порядку, а за основи беруться їх вихідні форми.

Основні принципи укладання словника розроблено з урахуванням структури «Словника української мови» та діалектних словників останніх десятиліть.

Зразки словникових статей (населені пункти будуть вказані у викінченому варіанті словника).

БАБАЙ [ба'бай] -'я, ч. Неповоротка, ледача людина; нероба, ледар. – Ба'бай і ба'байка – то од'на публ'іка.

БАБАЙКА [ба'байка] -и, ж. Жін. До БАБАЙ.

БАБРАТИ [ба'брати] -айу, -айеш, *недок.* 1. //бруднити, мазати//; 2. Невміло, погано виконувати роботу. – Хто 'бабрає, а ни 'робит, 'того на роботу них'то ни 'кличе; 3. Писати некаліграфічним почерком. – 'Бабрає так, шчо ни'ма 'права роз'ібрати.

БАБРАТИСЯ [ба'братис'а] -айус'а, -айеш'а, *недок.* 1. Забруднюватися; 2. //повільно що-небудь робити; копатися//.

БАБРАЧ [баб'рач] -а, ч. 1. Нехлюй, марудник; 2. Той, хто виконує повільно роботу; лінивий робітник.

БАБРАЧКА [баб'рачка] -и, ж. Легка робота. – Ни ро'бота, а баб'рачка.

БАБРІЙ [бабр'ій] -'я, ч. Тс, що БАБРАЧ.

БАБРІЙКА [бабр'ійка] -и, ж. Жін. до БАБРАЧ.

БАВЛІНЯ [бавл'ін'а] -н'а, С. Дія за знач. БАВИТИ «гаяти, барити».

БАГНУТИСЯ [баг'нутис'а] 3 оС. одн. 'баг'нес'а, *недок.* ///хотітися///. – 'Даколи 'багнес'а і марци'пан'іу'зійсти.

БАГУВАТИ [багу'вати] -уйу, -уйеш, *недок.* Виконувати домашню роботу: прибирати, готувати їжу і т. ін. – Ку'дас' с'а газ'дин'а з'ібрала, бо ўже с'а ба'гує.

БАДАТИ [бадати] -айу, -айеш, *недок.* Обстежувати стан здоров'я. – 'Бадаў н'а 'л'ікар', та нич ми ни най'шоў.

БАСШНИК [байешник] -а, ч. Той, хто здатний на вигадки; брехун.

БАЗУВАТИСЯ [базу'ватис'а] -уйус'а, -уйеш'а, *недок.* Переселятися, змінювати місце проживання. – А 'вандрус лиш ба'зуйес'а з 'м'ісц'а на 'м'ісце.

БАЙДИ [байди] *виг.* ліС. Припинити роботу. – 'Байди! 'Сил'ний 'в'ітер, ва'л'ати ни бде'ме.

БАЙЛІОНИ [бай'ліони] -ів, *мн.* (одн. бай'лон, -а, ч.), ліС. , *заст.* Кілки

для кріплення бокових стінок дерев'яних жолобів, по яких спускали деревину з вершин.

БАЙНЕТ ['бай'нет] -а, ч. Великий ніж; багнет, штик.

БАЛАКАНКА [ба'лаканка] -и, ж. //діал. балакання, розмова//.

БАЛАНС [ба'ланс] -у, ч., ліС. Обрізки дерева, відпади, призначені на дрова.

БАЛЮВАТИ [бал'у'вати] -л'уйу, -л'уйеш, *недок.* //діал. бал'у'вати; бенкетувати//.

БАЛЯТИ [ба'л'ати] -л'айу, -л'айеш, *недок.* 1. Звалювати з ніг; 2. Трусити, збивати фрукти з дерева.

БАЛЬОК ['бал'ок] -л'ка, ч., буд. 1. Брус або балка, на яку прибивають підлогу; 2. Жердина, придатна для будівлі житла чабанів і лісорубів.

БАМБОРИТИ [бам'борити] 3 оС. одн. бам'борит, *недок.* Бити, знущатися; замордовувати до смерті. – Ко'ли по'чалас'а в'їйна – жи'д'їу 'стали бам'борити.

БАМБУЛЯК [бамбу'л'ак] -а, ч. Гулька, що утворилася з льоду, гною і т. ін. на шерсті тварини.

БАНДА [банда] -и, ж. 1. /неорганізована група музик/; 2. //озброєна група злочинців, що чинять грабежі, розбої, вбивства//; 3. //ватага, юрба, гурт//; 4. ліС. , *заст.* Бригада лісорубів. – Ки'рон наби'рау у 'банду по 'пйат' чолов'їк.

БАНДРАЖ [банд'раж] -у, ч. Страх, переляк. – Бан'драж бе'ре ў 'л'їс'ї, йак с'а блуд 'їмит.

БАНОК ['банок] -нка, ч. Банк.

БАНТА ['банта] -їв, мн. 1. /щаблі, перекладини, на яких сидять кури/; 2. Середні поперечні бруси між кроквами, накриті дошками, на яких зберігається сіно, солома та снопи.

БАНЯК [ба'н'ак] -а, ч. 1. Велика каструля; 2. *перен.* Голова; розум. – Д'їтва'ку ба'н'ак ни 'варит, п'їде в'їуц'ї пасти.

БАРАНИ Б'ЮТ [ба'рани б'їут]. Місце в річці, де бурлить вода; закрут.

БАРИЛЮ [ба'рилю] -а, С. 1. //невелика посудина для рідини (найчастіше з дерева) з двома днищами і опуклими стінками, стягнутими обручами//. – Ой 'лопнув 'обруч, та 'б'їл'а ба'рила, 'д'їучина коза'ка с'їм рас обду'рила; 2. *перен.* Великий живіт. – В'їд'їїу ба'рилю; 3. *перен.* Людина з таким животом.

БАРЛЯГА [бар'л'ага] -и, ж. Міра, прокладка між пилами в лісопилній рамі.

БАСУВАТИ [басу'вати] -уйу, -уйеш, *недок.* 1. Грати на басі; 2. *перен., ліС.* Довго заводити стартером бензомоторну пилу.

БАТАЛІЯ [ба'тал'їя] -їй, ж. 1. //бій, битва, бойовище//; 2. //сварка, бійка//; 3. ліС. , *заст.* Вирубвання лісу. – У 'л'їс'ї ро'боту нази'вали 'другоу ба'тал'їйоу.

БАУС ['баус] -у, ч., ліС. , *заст.* Місце спостерігача за спуском деревини по дерев'яних жолобах.

БАУФГОЛЬЦ [бауф'гол'ц] -а, ч., ліС. , *заст.* Довге, тонке дерево. – Бауф'гол'ц 'трохи 'грушший в'т'во'ринки.

БАХАТИ ['бахати] -айу, -айеш, *недок.* 1. //створювати гучні короткі звуки; з силою стукати, ударяти//; 2. //гучно стріляти//; 3. Провальноючись, іти по великому снігу. – 'Бахати сн'ігами – то ни пол'і ован'а.

БАХМАРЬ ['бахмар'] -р'а, ч. Пелена на очах. – Зай'шли му 'очи 'бахмар'ом с тим 'хлептан'ом.

БАХТУВАТИ [бахту'вати] -уйу, -уйеш, *недок.* Кидати багато дров у вогонь. – Ни бах'туй 'т'іл'ко, бо пйац с'а роз'верже.

БДЕ [бде] 1. //з оС. Майб. ч. одн. до БУТИ//; 2. *Присл.* Досить, доволі. – Бде ўже ти, д'ітинко, 'т'іл'ко х'одити по 'тому 'св'ітови, ўже час вер'татис'а на в'іт'і 'їушчину та ту газду'вати.

БЕБЕХАНЯ [бебе'хан'а] -і, *жс.* Жін. до БЕБЕХАЧ.

БЕБЕХАТИЙ [бебе'хатий] -а, -е. Пузатий, огрядний.

БЕБЕХАЧ [бебе'хач] -а, ч. Людина з великим животом; черевань.

БЕВКАТИ ['bevкати] -айу, -айеш, *недок.* 1. //говорити дурниці, нісенітницї//; 2. *з оС. одн.* 'bevкайе, *недок.* Видавати звуки. – Бу'вайе, шчо гиб'йачч'і ў 'черев'і 'bevкайе, ко'ли й'її тири'л'айут.

БЕВХА ['bevха, 'bev'ха] -и, ч., *жс.* 1. Тс, що БЕБЕХАЧ; 2. Тс, що БЕГА 2.

БЕГА ['бega] -и, *жс.*, ліС. 1. Велике дерево. – Ко'лис' ў 'л'іс'і од'ни 'бегі рос'ли, ти'пир' ійх 'вирубали – ли'шилос'а одно во'рин'а; 2. Про велику тварину або людину.

БЕЗМА ['безма] -и, *жс.* 1. Непрохідне місце; 2. Глибоке провалля.

БЕЗРАДНИЙ [без'радний] -а, -е //діал. Безпорадний//.

БЕЗРАДНО [без'радно] //діал. Присл. до БЕЗРАДНИЙ//.

БЕЗУМ ['безум] -у, ч. //діал. Безумець//.

БЕЛЕМКАНЯ [бел'емкан'а] -н'а, С. Дія за знач. БЕЛЕМКАТИ і звуки, утворювані цією дією.

БЕЛЕМКАТИ [бел'емкати] -айу, -айеш, *недок.* Бити в дзвін; дзвонити.

БЕЛЬГІЙКА [бел'г'ійка] -и, *жс.* Рушниця, виготовлена в Бельгії. – З бел'г'ійкоў і на 'стадо 'дича ни 'страшно іти.

БЕРБЕНИЦЯ [бербе'ниц'а] -і, *жс.* 1. /дерев'яний посуд для молока/; 2. *перен.* Великий, одвислий живіт. – Той 'гнилуc лиш про бербе'ниц'у 'думайе, йак би й'її нап'хати.

БЕРМА ['берма] -и, *жс.* Каменевий виступ, що нависає зі скелі.

БЕТЕГ ['бетег] -а, ч. Запах від м'яса, падалі і т. ін. – Ти'л'аче 'мн'асо 'майе один 'бетег, сви'н'аче – ин'ший, 'зайаче – ин'ший, зв'ір', шчо 'гнийе в 'л'іс'і, 'тоже 'майе с'в'ій 'бетег.

БЗДИНА [бз'дина] -и, *жс.*, *зневажл.* Підліток, юнак.

БЗДТИ [бз'д'ті] бзджу, бздиш, *недок.* 1. Випускати гази з кишечника; 2. *зневажл.* Лякатися.

БЗДУН [бздун] -а, ч. 1. Нерішуча, ляклива людина; страполох; 2. Той, хто випускає гази з кишечника.

БИ ТЯ [би т'а]. 1. Хай тобі грець; щоб тобі лихо було. – Би т'а ма'ра 'вз'ала.

БИЙКОТИ [бийкоти] -ів, *мн.* Крик, шум, гам.

БИК [бик] -а, ч. 1. /віл'/; 2. /бичок'/; 3. //велика свійська рогата тварина; самець корів//; 4. Олень-самець.

БИКАМ ХВОСТИ КРУТИТИ [би'кам хвос'ти кру'тити] *зневажл.* 1. Бути заготівельником худоби; 2. Пастушити.

БИНДЗИНА [бин'дзина] -и, *жс.* Бензин.

БИНЮ [бин'ю] *виг.* Уживається для кликання бика.

БИНЬКО [бин'ко] -'а, ч. Кличка бугая.

БИРІГ [бир'іг] берега, ч. Берез.

БИРЬБИ [бир'би] *виг.* Уживається для відганяння овець.

БИСАГИ [би'саги] -ів, *мн.* //діал. Подвійна торба; сакви//.

БИСІДЛИВИЙ [би'с'ідливий] -а, -е. Балакучий.

БИТИ ОСТРІВКУ [бити ост'р'іўку]. Забивати в землю верхок хвойного дерева з обрубаними на 15-30 см гілками для складання сіна. – Б'ін: и ўдо'виши ни'ма ко'му й ост'р'іўку 'бити.

БИТОН [би'тон] -а, ч. Бідон.

БИЦКАТИСЯ [бицкати'с'а] -айус'а, -айеш'а, *недок.* Пустувати, гратися.

БИЦЮ-БИЦЮ [биц'ю-'биц'ю] *виг.* Уживається для кликання бика.

БИЧ [бич] -а, ч. Батіг із сплєтєних ремінців з довгим пужалном. – Бич 'сплєтєний з тон'кої сир'виц'і і при'вйаузей'с'а на 'доўге би'чиўно, а на'гайку плєтут 'грубу і при'вйаузейт на ко'ротку 'ручку.

БІАНТЕР [б'іантер] -а, ч., *ліс.*, *заст.* Старший бригади лісорубів; наглядач. – Б'іантер ди'виўс'а за роб'отоў та вида'ваў фа'сунок.

БІБКА [б'ібка] *мн.* (одн. б'ібка, -и, *жс.*) Лаврове листя.

БІГОНЬКО [б'ігон'ко] *присл.* Швиденько, бігом.

БІДАКА [б'ідака] -и, ч. Той, хто зазнав біди, труднощів; бідолаха. – Наро'биўс'а б'ідака.

БІДОВАНІЙ [б'ідований] -а, -е. Нужденний, злиденний; бідний.

БІЛАНЯ [б'ілан'а] -і, *жс.*, *ліс.* Дерево, очищене від гілок і кори. – Б'ілан'а мо'гла ле'жати 'доўго ў 'л'іс'і, й'її чер'вак ни й'ї.

БІЛИЙ [б'ілий] -а, -е. 1. //який має колір крейди, молока, снігу; протилєжне ч о р н и й//; 2. //світлошкірий (про расу)//; 3. *тільки жс. р.* Горілка. – 'Випили по 'скл'анц'і б'ілої.

БІЛИЙКИЙ [б'ілийкий] -а, -е. Пестл. до БІЛИЙ.

БІЛКУ ХОПНУТИ [б'ілку 'хопнути]. Хто-небудь допився до білої гарячки. – 'Хопнув б'ілку та 'здає му с'а, шчо верто'л'оти на дах с'ідайт.

БІЛЬКА [б'ілька] -и, *жс.* Кличка білої корови. – Вс'ім корови подо'йла, а шчи 'майу 'Б'іл'ку, та ти при'їди по ви'чирі, мо'лодій Ан'др'іўку.

БІМБАТИ [б'імбати] -айу, -айеш, *недок.* 1. Нічого не робити, проводити даремно час; 2. Тинятися, вештатися. – І чо'го би йа о'то

б'імбай? – Х'іба роботи ні'ма?

БІНТ [б'інт] -'а, ч. Бинт.

БІСОВАНЯ [б'ісован'а] -і, жс. Жінка, у якої поведінка виходить за межу людських норм.

БЛАВАТНИЙ МАГАЗИН [бла'ватний ма'газин] -ого -у, ч. Магазин, у якому великий вибір матеріалу для пошиття одягу. – У бла'ватному ма'газин'і 'доста 'чого мош най'ти.

БЛИМАТИ ГУДЗИКАМИ [б'лимати 'гудзиками]. Бути напідпитку, п'яним.

БЛИСКОТИ [б'лискоти] -ів, мн., збірн. Дуже часті блискавки. – Страх бє'ре в'іт 'блиског'і'ю.

БЛУД [блуд] -а, ч., жс. 1. /нечиста сила/; 2. /розпуса/; 3. Розпустна людина. – При'в'і'ю си йа'когос' 'блуда, тай 'жйит' у' гала'бурд'і.

БЛЮЗНУТИ [бл'узнати] -ну, -неш, док. Сказати щось зайве або неадекватно, невчасно. – А 'бл'узнала-м ку'м'і, та 'майу ти'пир' 'клоп'іт з чоло'в'іком.

БЛЯХА [бл'аха] -и, жс. 1. /бляха/; 2. //пряжка, значок і т. ін., зроблені з такого заліза або іншого матеріалу//; 3. //діал. деко, лист//; 4. Бляха, вид покрівлі.

БОБА [боба] -а, ч. Статевий орган хлопчика.

БОБАЛЬКА [бо'бал'ка] -и, жс. Бібка овечого, козячого, оленячого, заячого чи кролячого посліду.

БОБАНИЦЬ [бобаниц'я] -ниц'а, ч. Удар зігнутих пальцем по голові; щиголь. – 'Дати 'бобаниц'а.

БОБОТАТИ [бобо'тати] -чу, -тиш, недок. Невиразно говорити, бурмотіти. – Бобо'тит п'ід н'іс.

БОБОТІЙ [бобо'т'ій] -йа, ч. Той, хто вголос невіразно мурмотить.

БОБОТІЙКА [бобо'т'ійка] -и, жс. Жін. до БОБОТІЙ.

БОГАТО [бо'гато] присл. Багато; у великій кількості. – Бо'гато йи 'чого гово'рити.

БОГАЧНЯ [богач'н'а] -і, жс., збірн., зневажл. Багатії.

БОДАЙ ТЯ [бо'дай т'а]. Тс, що БИ ТЯ.

БОКС [бокс] -у, ч. Вичинена м'яка тонка шкіра.

БОКСОВИЙ [бокс'овий] -а, -е. Хромовий. – Йи 'чоботи чи жи'л'етка 'боксова, чи рука'виц'і 'шйит' з 'боксу.

БОЛГАРКА [бол'гарка] -и, жс. 1. //болгарка//; 2. Електричний інструмент для різання металу.

БОЛОТЕННИК [боло'тен: ик] -а, ч. Людина, в якої одяг вимазаний в болоті; нечепура. – Боло'тен: ик ги'речний.

БОЛОТО [бо'лото] -а, С. 1. /багно; болото/; 2. /грязь/; 3. //усе те, що характеризується брудом, застоєм, відсутністю живої діяльності, ініціативи//; 4. Заміс глини, призначений для покриття поверхні стіни, стелі і т. ін.

БОЛЬНИЦЯ [бол'ниц'а] -і, жс. Лікарня. – Сла'бує м'ій чоло'в'ік

‘дуже, ни ви’лазит з бол’нищ’і.

БОМБОН [бом’бон] -а, ч. Цукерка.

БОМБОЧКА [‘бомбочка] -и, ж. 1. Ялинкова прикраса, яка має форму кулі. – По’биў ми д’іт’вак ‘бомбочки, та та’кий ми жал’; 2. *перен.* Кавун.

БОМКИ БИТИ [‘бомки ‘бити]. Байдики бити; нічого не робити. – У с’іно’коси ‘бомки бйе, а ў зи’м’і ‘с’іна ‘просит.

БОНТАВТИ [‘бонтав’іти] 3 оС. *одн.* ‘бонтав’ііе. Ставати мокрим від довгого перебування у воді. – Дош’ки ни накр’ит’і та ‘бонтав’ійут п’іт дош’чами.

БОНТЯК [бон’т’ак] -а, ч. Дуже мокрий лісоматеріал. – Ни’ма ‘права досу’шити той бон’т’ак.

БОРІДКА [бор’ідка] -и, ж. 1. //зменш. до БОРОДА//; 2. Нижня подовжена частина леза сокири. – Ма’ви-м од’ну ‘файну со’киру, та й у ‘тойі бор’ідка ‘випир’нула.

БОРМАШИНКА [борма’шинка] -и, ж. Інструмент для ручного свердління отворів у дереві та металі.

БОРСЮК [борс’ук] -а, ч. 1. /борсук/; 2. *перен.* Невеликий кінь.

БОСЯ [‘бос’а] -і, ж. Корова з білими ногами.

БОСЯГА [бо’с’ага] -и, ч. Босяк, голодраниць.

БОСЯКА [бос’а’ка] *присл.* Босоніж.

БОТИ [‘боти] -ів, *мн.* Черевики із замком. – Ой моло’да моло’диц’а о’булас’а ў ‘боти, та й хо’т’ла би йі ‘ўз’али ‘хлопц’і в око’лоти.

БОЦАТИ [‘боцати] 3 оС. *одн.* ‘боцайіе. Бити головою (про теля).

БОЦЯ [‘боц’а] -і, ж. Кличка червоної корови з білим черевом.

БОЧИТИСЯ [бо’читис’а] 3 оС. *одн.* бо’чите’а, *недок.* 1. Про рогату тварину, яка готується кологи рогами, підігнувши голову; 2. -чус’а, -чишс’а //діал. відвертатися; сторонитися; цуратися// – Ни’ма чо’го бо’читис’а, ‘треба ми’ритис’а і ‘разом б’і’ду то’канити.

1. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження. – К., 1983. – 304 с.
2. Онішкевич М.І. Словник бойківських говірок. – К., 1984. – Ч. І-ІІ.
3. Словник української мови. – К., 1970-1980. – Т. І – XI.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К.; Ірпінь, 2001. – 1426 С.